

Cena numeru
500 mk.

Cena prenumeraty
w Łodzi

Miesięcznie mk. 11,00
Z przes. poczt.

Miesięcznie „ 12,500
pocz. Łodzi egz. 5500
Konto Pocztow. Kasy

Oszczęd. 60594
Należność poczt. w
opłaconą ryczałtem.

XXVI r.

istnienia

Redakcja i Adm.

w ŁODZI

Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28

Redaktor przyjmuje od 5-4 pp
Artykułów i listów anonimowych
nie pomierza się.

Łódź.

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Piątek, dnia 4 maja 1923 r.

Święto Narodowe ku czci dwóch marszałków.

Ferdynand Foch.

Dokumenty rodziny Fochów sięgają XIII wieku, są i legendy mówiące o jeszcze dalszej przeszłości. Na przestrzeni tylu stuleci Fochowie występują jako tkacze i biskupi, kupcy i — rycerze, urzędnicy i — oficerowie.

Marszałek Foch urodził się w roku 1851, liczy więc 72-gi rok. Zachował jednak taką czystość, żywość i energię, że wygląda o wiele młodziej.

Dom Fochów reprezentujący tak piękne tradycje, zachował też i tradycyjne cnoty życia rodzinnego — religijność, karność i posłuszeństwo. Dzieci, chowane były w surowym rygorze, bez pobłażania słabostkom, czy zachciankom.

Wzorowy syn jest także wzorowym uczniem i obywatelem kraju. Ferdynand Foch uczył się wiele, a zawsze świetnie. Przeszedł gimnazjum w rodzinnym Tarbes w departamencie Górnych Pyrenai, kolegium St. Michel w Saint Etienne, politechnikę, szkołę wojskową w Fontainebleau, szkołę jazdy w Saumur, wreszcie — wyższą szkołę wojenną, chlubę szkolnictwa wojskowego Francji.

Jeszcze w czasie studiów w r. 1870 zaciąga się do 4 pułku piechoty i przechodzi całą nie dołą kleski Francji. Gdy składał egzaminy do politechniki, po powrocie z wojska, przed oknami uczelni przedfilował tryumfalny pochód orkiestr niemieckich. Gdy więc Foch następnie poświęcił się karierze wojskowej, nie zrobił tego dla „karjery“ lecz w głębokim poczuciu obowiązku, że Francja musi pomścić swoją kleskę.

Pracował też w tym kierunku z całym zapalem i wytrwałością. Torował sobie drogę tylko prawdziwą zasługą, która doprowadziła go aż na najchlubniejsze miejsce — kierownika wyższej szkoły wojennej.

Wiele trudów i ciosów przyżyć musiał Foch wszystkim armii sprzymierzonych nim mógł wziąć w swoje ręce losy wojny.

Wojna zastała Go na stanowisku generała, dowódcy 20 korpusu. Z pierwszymi niepowodzeniami militarnymi Francji, walczył i kłębki osobiste. Jedyny syn i zięć oddają swoje życie na polu chwale.

Pomimo takich ciosów Foch nigdy nie ugiął się na duchu, przeciwnie krzepił wszystkich wokół. Gdy opinia publiczna we Francji zaczęła mocno sarkać na zbyt powolną, obronną taktykę, generałów francuskich marszałek Joffre, poświęcił jako „kozła ofiarnego“ gen. Focha. Odwołał go z frontu do biura operacyjnego.

Jednak zamiast zwłoczności, odwołanie to przyspieszyło karierę Focha. Plan pomocy dla Włoch po przełamaniu ich frontu, wypracowany przez Focha zwrócił na niego uwagę. Powołano Go na szefa sztabu generalnego w marcu 1918 r.

Niemcy rzucili 42 dwuzwój na front antycki i rozpoczęli „pochód ku morzu“. Sytuacja była krytyczna i — co gorsze, między

sprzymierzonymi wynikły tak ostre niesnaski iż zdawało się, że niema drogi do porozumienia Foch zabiera głos i... wszyscy składają w jego ręce dowództwo.

Od tej chwili wola Focha buduje przyszłe zwycięstwo. Wyraził się on pewnego razu: — Materialnie nie widzę możliwości zwycięstwa. Moralnie jestem pewien, że zwyciężymy.

Wiedział, że materialnie Niemcy są silniejsi, ale wierzył w zwycięstwo. Nie czekał jednak na „cud“, czy szczęście. Pilnie śledził armję niemiecką wyliczył, że trzeba walczyć „na zużycie“.

Gdy rezerwy niemieckie wyczerpały się Foch rozpoczął kontr — ofensywę, która miała się skończyć zupełnym pogromem Niemców. Do tego nie doszło — wbrew woli Focha. Umiał prowadzić wszystkich w niepowodzeniu, w powodzeniu — nie chciał Go słuchać całkowicie.

Powitanie.

Cały dworzec przyjazdowy bogato przystrojony flagami o barwach polskich i francuskich oraz pysznymi girlandami. Wyjście ubrane kwieciami. Tuż u wejścia pełni wartę posterunek piechoty: dwóch polskich, dwóch francuskich oraz posterunek marynarki. Przed dworcem plac pusty; gęsty szpalier policyjny i straży obywatelskiej odgradza nieprzejrzane tłumy publiczności, wśród których w zwartych szeregach stanęły stowarzyszenia i szkoły.

Jak okiem sięgnąć ku Nowemu Światowi, jezdnią pusta, chodniki przepełnione. Z balkonów zwieszono dywany, z dachów powiewają sztandary okna pełne głów, zwróconych ku dworcowi.

Tymczasem na peronie gromadzą się przedstawiciele władz. Pod sztandarami wzdłuż ścian stoi murem stukilkudziesięciu zuchów kompanji honorowej 21 pp.

Punktualnie o godz. 4 m. 30 przeciągły głos syreny zwiastuje zbliżenie się pociągu. Wyłania się i powoli zbliża parowóz, przystrojony zieleńią i chorągiewkami, za nim długie wagony salonowe.

Z ostatniego wagonu zstępuje na peron Marszałek Foch. Orkiestra intonuje Marsyljanke, głosy odkrywają się, wojskowi salutują.

W imieniu rządu Rzplitej powitał Marszałka prezes rady ministrów gen. Sikorski, poczem Marszałkowie Foch i Piłsudski wraz z premierem przechodzą przed frontem kompanji honorowej. Orkiestra gra teraz hymn narodowy polski. Po przedstawieniach, Marszałek Foch wraz z premierem Polski i świtą skierowują się ku wyjściu.

Po drodze entuzjazm nieopisany. Z okien powiewają chustki, orkiestry grają, szpalery harcerzy stają na baczność.

Ukazuje się Pałac Rady Ministrów. Przed wejściem, które prowadzi do osobistych apartamentów Marszałka Focha warta honorowa.

Po blisko godzinnym wypoczynku w apartamentach Prezydium Rady Ministrów, marszałek Foch, w towarzystwie premiera Sikorskiego, udał się do Belwederu dla złożenia wizyty Prezydentowi Rzeczypospolitej.

Ks. Józef Poniatowski.

Pośród licznych bohaterów narodowych, po naczelniku w sukmanie — Kościuszcze, pierwsze miejsce zajmuje bohater z pod Lipak, książę Józef Poniatowski.

Dziwne są dzieje tego rycerza bez zmany. Zrodzony z matki hrabianki czeskiej, z zniemzonego rodu, oraz ojca generała na służbie austriackiej (urodził się 7 maja 1763 roku.) Wyrósł w zimnym świecie ludzi myślących wyłącznie o karierze, mógł więc z łatwością przepaść dla Ojczyzny.

Stało się jednak inaczej. Po zgonie cesarza losami Józefa zajął się stryj jego, król Stanisław August.

W roku 1777, jako czterdziestoletni młodzieniec na manewrach pod Pragą czeską, został książę Józef przedstawiony cesarzowi Józefowi II-mu, który zachęcił go do służby w swoim wojsku.

Stanisław August zgodził się na to, ale tylko czasowo, ażeby pupyl jego mógł się wyćwiczyć w sztuce wojennej. W r. 1786 został podpułkownikiem.

Gdy w styczniu roku 1788 zanosilo się na wojnę z Turcją, został osobistym adiutantem cesarza. Wojna turecka nie przyniosła mu szczęścia. Przy obleżeniu twierdzy tureckiej Szabac został ranny kulą w udo i został uratowany przez prostego szeregowca, późniejszego znanego sługę, kroata Koernerera.

W następnej wojnie przeciwko Turkom w roku 1789 książę Józef już nie uczestniczył, wierny bowiem przyrzeczeniu danemu stryjowi, a przede wszystkim idąc za popędem serca i patriotyzmu, rzuca służbę dla obcego mocarstwa i wraca do Ojczyzny jako generał — major wojsk polskich.

Na wiosnę roku 1790 objął dowództwo czwartej dywizji Braclawskiej z kwaterą główną w Tulczynie. Tam, na kresach, zajął się wyćwiczeniem wojsk sobie powierzonych, a zwłaszcza kawalerji.

Wybuchła wojna w roku 1792. Książę Józef stoczył szereg zwycięskich bitew, wobec jednak przeważającej siły wroga musiał się cofnąć pod Warszawę, do Targowicy, jednak nie przystąpił.

Stolicę Polski zajęli wrogowie, książę przeżył 3 lipca 1793 roku przeniósł się do Brukseli.

Na wiosnę 1794 r., gdy dowiedział się o powstaniu Kościuszki, wrócił do kraju. Naczelnik ofiarował mu dowództwo na Litwie, książę jednak odmówił, udając się do Warszawy, gdzie towarzyszył wystraszonemu królowi.

Stolicę Polski zajęli Prusacy, książę pozostał w Warszawie. Z odziedziczonego majątku spłacał długi po królu. Jednocześnie do gębionej przez wrogów Polski, zaczęły nadchodzić wieści o zwycięstwie orłów Napoleońskich i legjonach Dąbrowskiego.

Zabłysła nowa gwiazda. Książę Józef oddaje się na usługi Napoleona. Dnia 27 listopada 1806 r. staje na czele jednej z trzech dywizji

zji 8 lutego 1807 r. pobija Rosjan pod Iławą. Trudno wyliczać bitwy, które wygrał książę Józef w walce Napoleona z Prusami, Rosją, Austrią i Szwecją. Armja Wielkiego Cesarza została pobita. Gwiazda Napoleona, a za nią i nadzieje Polski, a więc i księcia Józefa za czelę gasnąc, aż zgasyły zupełnie pod Lipskiem, gdzie Polacy, nie chcąc się poddać, toteż woda, który po trzykroć raniony rzucił się w wezbrane nurty Elstry.

Było to 19 października 1813 roku. Na kilka dni przedtem Napoleon mianował księcia Józefa marszałkiem Francji. Ze śmiercią księcia Józefa Poniatowskiego go zgasyły nadzieje odzyskania zaprzędanej przez Targowicę Polski, ale został uratowany honor Narodu, który w długie narodowe noce nie przestał śnić i marzyć, że z tej ofiary ryceza bez zmaży, wiosniany cud nad polskie wzejdzie pola, któremu na imię Wolna, Zjednoczona, Niepodległa Polska.

TELEGRAMY.

PRASA FRANCUSKA O PROPOZYCJACH NIEMIECKICH.

PARYŻ (PAT) Dzienniki zgadzają się z opinią Matin'a, że nota niemiecka w sprawie odszkodowań wbrew projektowi Bergmana, nie zawiera żadnych formalnych propozycji w sprawie gwarancji przemysłowej. Sam tylko rząd przyjmuje odpowiedzialność za wykonanie swych propozycji, które „Petit Parisien“, nazywa szyderczymi, i które zdaniem dziennika, nie mogą być podstawą do dyskusji.

Dziennik zauważa, że na 30 miliardów marek w złocie, przewidzianych w nocie niemieckiej, 10 należy uważać za wątpliwe, zaś 5 miliardów marek stanowią rezerwe dla procentów na umorzenie długów. W ten sposób w rzeczywistości pozostaje dla wszystkich sojuszników tylko 15 miliardów marek, podczas gdy samej tylko Francji Niemcy winni są dwa razy więcej odszkodowań.

DZIENNIKARZE POLSCY WE WŁOSZECH.

TRJEST (PAT) Dziennikarze polscy zwiedzili port w Trjeście z wszystkimi urządzeniami i miasto. Po południu przyjęci zostali przez władze municypalne, w imieniu których powitał gości polskich syndyk Pitacco. Pitacco przypominał stosunki przyjaźni jakie łączyły Polskę i Włochy od pięciu stuleci i oświadczył, że wizyta dziennikarzy polskich, którzy mieli możność podziwiać urządzenia portowe Trjestu winna przekonać ich, iż port trjesteński jest najkrótszą drogą łączącą Polskę ze Wschodem. Podkreślił również konieczność zacieśnienia stosunków między Polską a Trjestem.

Wieczorem odbył się obiad pożegnalny, wydanym przez dziennikarzy w Trjeście. Podczas obiadu wygłosił przemówienie pożegnalne syndyk Pitacco, któremu odpowiedzieli w serdecznych słowach poseł Zamorski i redaktor Rosner.

W środę wieczorem dziennikarze polscy odjechali do Wiednia, do Warszawy przyjadą w piątek.

TRJEST (PAT) Prasa tutejsza poświęca szereg artykułów sprawom polskim i wzywie dziennikarzy polskich, wyrażając przytem życzenie, aby między narodem polskim a włoskim nastąpiło zblizenie.

Kronika zagraniczna.

CZESI MOBILIZUJĄ SIĘ!

(x) Z Budapesztu donoszą: Radykalno-prawicowy dziennik „A Nep“ zamieszcza wiadomość, że rząd czeski zarządził tajną mobilizację i koncentruje wielkie masy wojsk nad granicę Węgier.

Dziennik ów domaga się wobec tego odpowiednich zarządzeń ze strony Węgier, a przede wszystkim konfiskaty czeskich kapitałów oraz majątków na Węgrzech.

WYKRYCIE SPISKU KOMUNISTYCZNEGO W KONSTANTYNOPOLU.

(x) Z Konstantynopola donoszą, że policja tamtejsza wykryła wielką organizację propagandy bolszewickiej, pracującą nad przygotowaniem rewolucyjnego przewrotu i wprowadzenia ustroju sowieckiego w Konstantynopolu.

Aresztowano całą szajkę rosyjskich i tureckich komunistów. Wszyscy aresztowani postawieni zostaną przed sądem wojennym.

Wczorajsze uroczystości w Warszawie.

WARSZAWA 3-4 (A. W.) Najważniejszym momentem dzisiejszych wielkich uroczystości święta narodowego było odsłonięcie pomnika księcia Józefa Poniatowskiego.

Od wczesnego ranka na plac Saski ścierały wielotysięczne rzesze publiczności, delegacje, młodzież szkolna, harcerze, sokoli, wojsko, strzeley i td. gromadząc się na oznaczonych miejscach.

Oczy zebranego narodu skierowały się ku najważniejszemu punktowi uroczystości, gdzie stanął czworobok, którego trzy ściany składały się z 60 sztandarów pułkowych, czwartą zaś, frontową, stanowił spowity w zasłony pomnik księcia Józefa.

Pośrodku czterech boków stało 6 żołnierzy, przybranych w barwne mundury kawalerji Wojsk Polskich za czasów napoleońskich.

Przed pomnikiem, na wzniesieniu, ustawiono purpurowe fotele dla Prezydenta Rzeczypospolitej, dostojnego gościa, Marszałka Focha, generała Sikorskiego i ministrów. Po lewej i prawej stronie ustawiono ławy dla posłów, senatorów, ciała dyplomatycznego, delegacji zagranicznych i td.

Domy na placu Saskim giną w zalewie zieleni i sztandarów polsko — francuskich.

Po uroczystym nabożeństwie w Katedrze, celebrowanem przez arcybisk. Kakowskiego, zjechali na plac Saski w pierwszym powozie prezydent Rzeczypospolitej i gen. Sikorski, zaś w drugim szef sztabu Piłsudski z marszałkiem Fochem, za nimi długi szereg pojazdów i samochodów, wiozących dygnitarzy. Orkiestry zagrały hymn narodowy, a zebrana publiczność powitała przybyłych gromkimi, długo niemilkającymi okrzykami. Harcerze poczęli rzucać czapkami do gór. Na ubrana dywanami mów

nieę wstąpił prezes komisji budowy pomnika ks. Czartoryski, wygłaszając okolicznościowe przemówienie, poczem nastąpiła uroczysta chwila odsłonięcia pomnika.

Prezydent Rzeczypospolitej, przybrany w niebieską wstęgę orderu „Orła Białego“, podszedł do pomnika, rozsunął zasłonę, wojsko sprezentowało broń, 60 sztandarów pochyliło się, tłum obnażył głowy, zasłona lekko spadła, ukazując zebranym brązową postać ks. Józefa na koniu. Sześciu żołnierzy Poniatowskiego, z dobytymi szablami, stanęło dokoła pomnika. Rozległy się salwy armatnie i ogłuszające dźwięki licznych orkiestr, grających „Jeszcze Polska nie zginęła“. Prezydent i członkowie rządu z obnażonymi głowami, marszałek Foch i mar. Piłsudski, salutując, stali wpatrzeni w pomnik. Tłum wznosił niemilkające okrzyki.

Następnie marszałek Foch dekorował leżą honorową oficerów polskich, z gen. Halerem na czele, poczem prezydent, marszałek Foch, szef sztabu Piłsudski i pozostali zasiadli na przygotowanych miejscach i rozpoczęła się defilada. Po prawej stronie prezydenta, zasiadł marsz. Foch i szef sztabu Piłsudski, po lewej gen. Sikorski i ministrowie.

Rozpoczął się długi pochód oddziałów wojskowych, z delegacją 60 pułków na czele, które przechodząc przed Prezydentem, pochylały swe sztandary. Defilowały oddziały piechoty, szkoła podchorążych, ulani, artylerja, automobile pancerne, w powietrzu unosiło się 15 samolotów. Po oddziałach wojskowych nastąpiła defilada sokołów, harcerzy, strzelców, stowarzyszeń, organizacji, oraz licznych delegacji. Specjalną uwagę zwracała delegacja górników śląskich, konna banderja łowiczan i sokół konny.

Nastroje Anglii wobec sowieców.

(o) Od czasu drakońskich wyroków wydanych przez zbirów moskiewskich na księży polskich pogorszyły się znacznie stosunki angielsko-rosyjskie. Przeważna część dzienników angielskich nosiła wiadomości o zamordowaniu ks. pralata Butkiewicza pod tytułami takimi, jak: „Bolszewicy mordują duchownych“, „Bestjalizm komunistyczny“, „Niebywała zbrodnia“ i t. d.

W Londynie były dotąd zdania podzielone co do stosunku Anglii do bolszewickiej Rosji. Stronictwa rządowe stały przeważnie na tem stanowisku, że należy utrzymać dalej stan przejściowy, polegający na pozostawieniu w Moskwie angielskiej misji handlowej, która w swym czasie ustąpić by miała miejsce przedstawicielstwu dyplomatycznemu. Prawe skrzydło konserwatystów natomiast, domagało się odwołania tej misji, tembardziej, że wszelkie nadzieje eksploatacji Rosji pod względem

gospodarczym w zupełności zawiodły. Stronictwo to twierdziło ponadto, że wzajemne przedstawicielstwo handlowe rosyjskie w Londynie prowadzi antypaństwową agitację w Anglii i nawiązuje tak, jenne stosunki z malkontentami w najodleglejszych kolonjach angielskich. Trzecia wreszcie grupa polityków, a mianowicie przedstawiciele robotników i zwolennicy Asquitha żądali formalnego uznania sowieców tudzież wysłania do Moskwy upelnomocnionych agentów dyplomatycznych.

Po zbrodnich wyrokach na polskich księży odniósł zupełne niemal zwycięstwo nastroj grupy drugiej, tak, że w najbliższym czasie spodziewać się należy odwołania angielskiej misji handlowej z Moskwy a w następstwie tego też wywołania rosyjskiej misji handlowej z Londynu. O uznaniu sowieców przez Anglię wobec obecnych nastrojów w Londynie naturalnie mowy być nie może.

Ustawa o stanie wyjątkowym.

(o) Do Sejmu wniesiono niedawno projekt ustawy o stanie wyjątkowym w Polsce. Na razie zapoznać się warto z jego zasadniczymi wytycznymi. Naprzód projekt określa, kiedy stan wyjątkowy może być ogłoszony w całym państwie, lub poszczególnych miejscowościach: podczas wojny, albo groźby wybuchu wojny, w razie rozruchów wewnętrznych lub rozległych knowań o charakterze zdrady stanu, zagrażających Konstytucji państwa, albo bezpieczeństwu obywateli.

Wprowadzenie stanu wyjątkowego następuje na wniosek ministra spraw wewnętrznych w drodze rozporządzenia rady ministrów, które winno między innymi zmienić artykuły Konstytucji, ulegające zawieszeniu.

Jeżeli chodzi o art. 97, dotyczący wolności osobistej, to projekt ustawy przewiduje upoważnienie dla władz administracyjnych pierwszej instancji pozbawienia wolności na dni 14, drugiej instancji — na 3 miesiące, do wydalenia niebezpiecznych osób z okragów, obja-

tych stanem wyjątkowym, niebezpiecznych zaś cudzoziemców — z kraju.

Z innych postanowień projektu zasługują na wzmiankę uprawnienia do zakazów lub nakazów, dotyczących zepewnienia ludności zaopatrzenia w artykuły pierwszej potrzeby, do wprowadzenia ograniczeń ruchu osobowego i towarowego, komunikacji telefonicznej, telegraficznej i pocztowej dla osób i instytucji prywatnych.

W dziale kar przewiduje projekt przyniesienie do 30 milionów mk. lub areszt do 6 miesięcy, albo obie kary łącznie, o ile za przestępstwa popełnione nie grozi kara surowsza wedle innych ustaw. Do wymierzania kary jest powołana władza administracyjna pierwszej instancji.

Wreszcie podkreślić należy, że projekt postanawia, że jeżeli Sejm odmówi zatwierdzenia uchwały rady ministrów, zarządzającej stanem wyjątkowym, to rząd winien znieść stan wyjątkowy najdalej w ciągu dni trzech od dnia uchwały Sejmu.

KRONIKA

Obchód 3 Maja w Łodzi.

— Kalendarzyk.

Piątek, dnia 4 maja Florjana M.
Wschód słońca o 5 m. 8
Zachód o 7 m. 59

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 63)
„Szkoła żon”
Filharmonja (Dzielna 2)

„Ludzie mroka” (Przejazd 1)

„Fantom”

„Casino” (Piotrkowska 67)

„Hrabina Paryż”

„Odeon” (Przejazd 2)

„Ludzie mroka”

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Co może kobieta”

Spółcz. Prac. Państw. (Sienkiewicza 40)

„Dr. Macuze.”

Miejska Biblioteka Publicz (Andrzeja 14)

otwarta codziennie od 3—9 wiecz.

Biblioteka Stow. Przyj. Francji Piotrkowska 105.

otwarta codziennie (z wyj. piątków) od 5—7 w

Kalendarzyk historyczny.

558 Piąty sobór powszechny w Konstantynopolu.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

1338. Papież Benedykt XII poleca wytoczyć

proces „zakonowi krzyżaków o przywłaszczenie

ziem polskich.

(bip) Wczoraj już od samego rana miasto przybrało świąteczny wygląd. Domy udekorowane były chorągwiemi o barwach narodowych, a w wielu miejscach wywieszane były również i barwy francuskie. Już o godzinie 9-ej na plac gen. Hallera ściągały tłumy, szkoły, cechy związki i stowarzyszenia z chorągwiemi. Na około ustawiło się wojsko, Wkrótce też przybyli przedstawiciele władz: prezes sądu okręgowego p. Kamiński, wicewojewoda Łyszkowski, komisarz rządu Łyżcki, w zastępstwie dowódcy okręgu generał Lewszecki, komendant policji inspektor Roszkowski i t. d. Wkrótce rozpoczęła się msza połowa odprawiona przez J. E. ks. biskupa Tymienieckiego.

nofil Józef Wittlin, który odczyta również urywki swego przekładu „Odyssei” Homera. W formie oratorjum wykonane zostaną wyjątki „Agamemnona” Aischylosa i „Ptaków”, Arystofanesa.

Role bohaterskie odtworzą pp. Leonja Barwińska, Antonina Podgórska, pp. dyr. St. Barwiński, Jerzy Woskowski i Gwido Trzywdar, Rakowski Chóry pod dyrekcją Józefa Wittlina. Scenę z „Edypa Króla” odtworzą p. Leonja i dyr. H. Barwiński.

Bilety na ten interesujący poranek, na którym zabrzmiały odwieczne tony greckiej lutni sprzedaje kasa teatru.

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

Echa ohydny mord.

(k) Z całego kraju napływają ciągle protesty przeciw zamordowaniu śp. ks. prał. Butkiewicza.

Dnia 13 kwietnia odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne w Łomży, a tegoż dnia wielki wiece protestacyjny.

Dnia 15 odbyły się wielkie zebrania protestacyjne, zorganizowane przez Związek Lud.-Nar. w Bolesławicach pow. wielunskiego, w Łasku, gdzie przemawiali pp. sen. inż. Lipkowski i pos. dr. Rab i w Opatówku pow. kaliskiego, gdzie przemawiał p. Eug. Pawłowski.

Dnia 19 ub. m. w Nowem Mieście n. Pilicą ks. prał. Stan. Zembrzski odprawił uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę śp. ks. prałata Butkiewicza.

Dnia 21 kwietnia odbyła się w Zwierzyńcu uroczystość wzniesienia krzyża pamiątkowego ku czci śp. ks. prał. Butkiewicza.

Dnia 22 w Tomaszowie Lubelskim po wielkim pochodzie manifestacyjnym odbył się wielki wiece protestacyjny, na którym przemówienie wygłosił p. poseł W. Kryński.

Dnia 26 kwietnia zostały odprawione w kościele parafjalnym dwa nabożeństwa żałobne za sp. k. duszę śp. ks. prał. Butkiewicza, zamówione przez parafjan nieszawskich.

Duńczycy w Warszawie.

(k) Przybyli na uroczystość odsłonięcia pomnika ks. Józefa przedstawiciele muzeum Thorwaldsena i miasta Kopenhagi zwiędzali w środę w Warszawie. Goście duńscy zwiędzili Muzeum Narodowe, gdzie spędzili około 2 godzin szkoły ludowe, szpitalik dla dzieci i filtry. Duńczycy wyjadą z Warszawy w piątek 4 bm. do Gdańska, skąd drogą morską powrócą do Kopenhagi.

Nieograniczone podejmowanie złotych w Warszawie.

(k) Ze względu na chęć ułatwienia przez P K O manipulacji złotymi w tak wielkim śródmieściu jak w Warszawie prezydium P K O uchwaliło w dn. 2 bm. cofnąć dotychczasowe ograniczenia wypłat ustanawiając, że wszelkie wypłaty doraźnie w warszawskiej kasie P K O nie podlegają żadnym ograniczeniom pod względem wysokości sumy.

Strzelający parowóz.

(k) Na peronie dworca lwowskiego nastąpiła w sobotę silna eksplozja skutkiem pęknięcia wewnątrz

Po mszy olbrzymi, wielobarwny pochód ruszył z placu Hallera ulicą Cegielnianą, następnie Piotrkowską i Anny na aleje Kościuszkowskie, gdzie przedefilował przed przedstawicielami władz. Pochód robił imponujące wrażenie. Widzowie oklaskiwali oddziały skautek, a następnie wyborowy oddział policji pieszej, oraz konnej z proporcjami.

Wieczorem w teatrze miejskim odbyła się uroczysta akademja, na którą złożyła się orkiestra wojskowa, przemówienie okolicznościowe, fragment tragedji „Sulkowski”, oraz deklaracje. Prócz tego w ciągu dnia odbyły się obchody w szkołach, stowarzyszeniach i związkach.

tylu w urządzeniu hamulcowym systemu „Westinghouse” przy pociągu pośpiesznym nr. 410.

Rozerwany został wentyl skutkiem nacisku zbyt znacznej ilości powietrza w rezerwoarze na parowozie. Skutkiem detonacji wyleciały szyby w zachodniej części hali peronowej.

Parowóz został natychmiast naprawiony i po ciągu na czas odszedł ze Lwowa.

Dwa napady na pociągi w ciągu jednego dnia.

(k) Gdy pociąg towarowy nr. 90 idący ze stacji Warszawa—Praga do stacji Warszawa—Główna, miał przejazd Powązki, do jednego z wagonów wskoczył jakiś opryszek.

Eskortujący pociąg posterunkowy 5-go Komisarjatu kolejowego Kaska, strzelił dwa razy na posterkach i opryszek zbiegł, nie nie zrabowawszy.

Jednocześnie na pociąg towarowy nr. 9997, idący ze stacji Warszawa—Praga do Pilawy, eskortowany przez 3-ech posterunkowych 5-go Komisarjatu kolejowego, w pobliżu bloku „Marki” napadło na celu rabunkowym kilku opryszków, którzy usiłowali zerwać plombę z wagonu. Jeden z policjantów strzelił dwukrotnie w kierunku napastników, wskutek czego ci zbiegli. Po sprawdzeniu okazało się, że rabusie nie zdołali nic zrabować.

Stefan Żeromski w komisariacie.

(k) Znakomity powieściopisarz Stefan Żeromski, miał w środę bardzo przykry wypadek, w którym znowu nasze organy policyjne okazały swoją ignorancję.

Wsiadłszy do tramwaju, Żeromski został tak mocno popchnięty przez jakiegoś gruboskórnego pasażera, że upadł na okno tramwajowe i stłukł szybę. Niestety autor tyle arcydzieł, nie miał w kieszeni dość pieniędzy, aby za szybę zapłacić. Konduktor zatrzymał tramwaj i wezwał policję. Nie mogło okazanie legitymacji z fotografią. Policjant zaprowadził Stefana Żeromskiego do komisariatu policji przy ul. Daniłowiczowskiej, tam spisał protokół i dopiero potem wypuszczono Żeromskiego na wolność.

Kacik.

Nowa partja.

Jak się dowiadujemy, utworzyła się w naszym mieście i to już dość dawno, lewicowa partja polityczna, Zasady tej partji biegunowo sprzeciwiają się dążeniom polskich stronnictw narodowych i zapewne dlatego nie występowała dotąd otwarcie. Dopiero w dniu 1 maja b. r. miała brać udział ze sztandarami w pochodzie socjalistów.

Dziwnym zbiegiem okoliczności inicjatyw tej partji są identyczne z inicjatywami tzw. polskiej partji socjalistycznej, choć nazwa jest trochę odmienna, brzmi bowiem: polska partja szabesgojów.

Jak nas poinformowano, polska partja szabesgojów, z powodu niewykonania swoich sztańców partyjnych nie występowała oficjalnie w pochodzie socjalistów w dn. 1 maja. Korzystając jednak z identyczności inicjatyw swojej partji z P. P. S. tłumnie brała udział w pochodzie Obłąkanych i nawet pogłoski o zlanu się obydwóch partji w jednolite stronnictwo.

Teatr i sztuka

— Teatr Miejski.

Dzisiaj, w piątek premiera pierwszej narodowej komedji francuskiej J. B. Moliere „Szkoła żon”. Główne role spoczywają w rękach pp. Wależanki (Anusia) Rakowskiego (Horacy) Wybrańskiego (Arnolf). W innych rolach pp. Łapińska, Lechow, ski, Oswald, Rembosz, Rozmarynowski, Urbański. Komedję wyreżyserował dyr. Barwiński. Nowa wystawa według projektów J. Wodyńskiego i B. Kudewicza.

— Akademia greckiej poezji klasycznej.

W niedzielę o godz. 12 w poł. odbędzie się w teatrze miejskim poranek djonizyjskiej i apollinjskiej poezji klasycznej. Odczyt wygłosi poeta hebrajski

Ze świata.

FOKI STRZELAJACE TORPEDAMI DO LODZI PODWODNYCH

(S) Anglicy postanowili użyć pewnych zwierząt morskich dla celów wojny, mianowicie w ten sposób, jak się to robi z psami.
Ma to być swego rodzaju służba policyjna podwodna, a będą ją pełniły nader kosztowne zwierzęta, bo foki. W tym celu ćwiczy je marynarka kana-

dyjska. Tę pracę znakomicie prowadził kapitan Henry Wilson. Ostatnio p. Wilson oddaje swej marynarce ojczyźnej już 6 takich fok. Operacja odbywa się w ten sposób, że foka dostaje do paszczy małą torpedę z nią rzucić się do wody i gnać w kierunku łodzi podwodnej. Foka pływa na znacznej głębokości, przesiadka łódź zabiega jej drogę z przodu, zawraca i wtedy wyrzuca z siebie śmiercionośny balast, na który łódź wpada z impetem.

Doświadczenia, czynione dotychczas ze sztucznymi torpedami, dały wyniki znakomite i świadczą o wielkiej inteligencji fok.

DLA PRZEBLĄGANIA TUTENKHAMONA.

(S) Z Nowego Jorku nadechłodzi wiadomość czy sto „amerykańska”. Oto w zborze jednej z niezależnych sekt protestanckich Ameryki półn., znajdującym się w tym mieście, odprawiono nabożeństwo dla przeblągania ducha faraona Tutenkhamona, który tak sławo zemścił się na lordzie Carnarone za sprofanowanie jego mumii. Odnośna liturgia odprawiona została w języku angielskim, ale była niemym tłumaczeniem modlitw staro-egipskich, skierowanych do Osiris, oraz innych bóstw Egiptu.

GLINA

5993d20

w każdej ilości darmo do oddania.
Aleje Kościuszki Nr 41 u dozorczy.

Chrześcijańska Hurtownia Obuwia

P. FLORCZYK

Łódź, (Widzew)
ul. Bawełniana № 3, m. 2.

- męskie czarne 75 80 i 105000
- męskie żółte 80 85 i 110000
- damskie szare 70 75000
- damskie żółte 75 80000
- pantofle żółte 60 65000
- półbutki czarne 60 65 75000
- dziecinne 24 25 28 27000

Owaga od tramwaju 5 minuty pieszo pierwszą ulicą na prawo dom prywatny.
Naprzeciw sprzedaży drzewa Wiedzewskiej Manufaktury 708p2

Majster stolarski

Samodzielny, praktyk, obeznany z mechaniczną produkcją do wszelkiej wytwórni robót stolarsko-budowlanych na kierownicze stanowisko potrzebny. Oferty do Rozwoju pod „Energiczny” 709s5

Lokal

na warsztat (sala) wynajme zaraz lub później w centrum może być na przedmieściu. Pośrednictwo porządne. Lask. Oferty z ceną i rozmiarem do Rozwoju pod „Lokal”. (707f2)

Slusarnia i kuźnia.

przyjmuje wszelkie roboty, PP. właścicielom kamienieć specjalnie ustępstwa.
A. Kościuszki 41, wiodwórzcu. — 6000 6

Robne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AA Meble sypialne, stołowe szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, kozetki, krzesła, wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przet dziecki Piotrkowska 108 6262-0

AA! Na raty Etamina kolonowa, trykotina jedwabna, frotee dzipy jedwabne, towary lokcyjne najtaniej, najwygodniej u Leona Rubaszki Kilińskiego 40. 2795-8

A Kredensy, garderobę, szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, trema sprzedam Sienkiewicza № 59, ofcyna, drugie wejście, drugie piętro mieszkanie 28. 2809-3

Sprzedam resorke, rolwagi, wozy i wózki Konstantynowska № 56. 2800-5

Cegły 200 000 do sprzedania Szkolna 35 m. 10. 2771-2

Suknie, bluzki, spódnice mone własnej roboty najtaniej i na raty w Jarmarku Łódzkim Piotrkowska 44. 2602-2

Sklep spożywczy tania do sprzedania od zaraz ul. Sporna № 2 przy Helenowie. 2804-5

Rower damski sprzedam oraz maszynę krawiecką „Singer”. Wiadomość Gdańska 168 Janaszek. 2852-2

Do sprzedania dom murowany 15 mieszkań 2 zaraz wolne z ogrodem blisko Górnego Rynku przy Rzgowskiej Poprzeczna № 3a, pośrednicy wykluczeni. 2850-7

Sprzedam kredens, otomanę, stół, łóżka Pomorska № 32, u stolarza. 2849-5

Magle do sprzedania do zabrania. Zielona 38 m. 57. 2844-4

Sprzedam maszynę szatkową szafę i różne meble Krucza 4 m. 18. 2842-2

Kupię magiel. Oferty do adm. Rozwoju pod „Magiel”. 2839-2

Sklep spożywczy do sprzedania w dobrym punkcie. Wiadomość Zgierska № 109. 2837-5

KOSTJUM damski jasny do sprzedania Piotrkowska 243 prawa ofcyna I-e p. u krawcowej. 2831-4

Sprzedam 16 warsztatów tkackich mechanicznych 52 cali i spalmaszyny 20 zaraz Pabjaniece Warszawska 82 2826-3

Majątek sześciowłókowy, zabudowania, inwentarz, obsiewy, doskonały punkt. Sprzedam lub zamienię. Gotówka wymagana całkowita. Oferty Zgierz skrzynka 14. 2821-4

100.000.000 bratków stokrotków, niezapominajek setka 15.000, goździki kepki setka 30.000 mkp. Łódź Srebrzyńska 57 tramwaj № 5 W. Terpiński 2820-14

Sprzedam rower mało używany z powodu wyjazdu Łączna № 25 Chojny, dowiedzieć się w sklepie. 2819-2

PIANINO elektryczne okazuje nie tanto do sprzedania. Wólczańska 222 m. 31. od 1 — 7 po południu. 2817-2

Przeżyk, konia i wóz sprzedam zaraz Długa 150 Dzieciela. 2816-2

Rower wolne koło „Torpedo” w dobrym stanie okazujnie do sprzedania Cegielniana 68 m. 16. 2872-3

Do sprzedania suka rasy wilczej Lipowa № 58 m. 111. 2868-2

Sprzedam bardzo tania 2 stoły i 5 krzesel Milsza 27 m. 32. 2870-2

Kupię większą ilość CEGŁY

Może być stara.
Oferty sub T. C. do Rozwoju. 59940

Sprzedam 2 resorki lżejszą i cięższą Targowa 47 m. 9. przy Wodnym ryku Kiatkowski 2876-2

Kapusty kwaszonej beczka do sprzedania Napiórkowskiego 52 kawiarnia. 2866-2

Siódło angielskie sprzedam ul. Południowa 4 m. 5 wia omość od 4-5. 2854-3

Sklep kolonialno — spożywczy i przybory mleczarskie do sprzedania tania bile zaraz wia domość Przędzalniana 56 restauracja. 2855-4

Różne:

Gospodynię z doskonałym gotowaniem, pieczeniem wszelkich ciast, z chlubnym światłotwami na wyjazd do pensjonatu poleca pierwszorzędne biuro nauczycielskie Adamowiczowej Piotrkowska 91. 2878-4

GÓRNY ŚLĄSK Fabryka chemiczna, Apteka z domem, ogrodem, hotel, domy, rolnie przedsiębiorstwa, pośrednicy Piestrzyński Sosnowiec Sienkiewicz 6/2 2873-3

Potrzebna dziewczyna na przychodnie do 6-0 miesięcznego dziecka. Zgłosić się ul. Zielona 12, 3 piętro, pokój 49. 2874-3

Potrzebny chłopiec do zakładu blacharskiego Juljusza 23 2869-2

Do hurtowni manufakturowej potrzebny jest pracownik biurowej cenajmniej z roczną lub dwuletnią praktyką biurową Oferty pod „S. A. P.” składać w adm. Rozwoju. 2871-3

Mężczyzna samotny poszukuje mieszkania ewentualnie przy rodzinie lub u samotnej osoby Oferty do Rozwoju pod „Samotny”. ???-3

Samotny poszukuje zdolnej sprzedawczyni brzoży obawia z kaucją trzy miliony mkp. Oferty do Rozwoju pod „W. D.” 2861-3

Na raty — meble tanie i moderne, cale komplety oraz pojedyncze przedmioty wykonujemy w naszym zakładzie podług najnowszych modeli.
OWAGA: Udzielamy gwarancji za solidne wykonanie przyjmujemy meble w zamian
F. Krzyżowski i Ska, — Zakład stolarski

BITWA NA NIEBIE Co? gdzie? jak? kiedy?

Prześlij 1500 mk. pod adresem: W. NARODOWICZ ul. Krochmalna 85 w Warszawie, a otrzymasz odwrotną pocztą ciekawą książkę pod powyższym tytułem.

POKOJU z niekrepującym wejsciem, ewentualnie przy rodzinie poszukuje kawaler, cena obojętna łaskawe oferty sub „J. F.” do adm. Rozwoju. 2862-3

Młody mężczyzna poszukuje mieszkania przy rodzinie jako sublokator z utrzymaniem lub bez. Oferty z podaniem ceny do Rozwoju pod E. D. 2858-3

Służąca do wszystkiego potrzebna Gdańska 63 m. 22. 2857-2

Panna w średnim wieku z dobrymi świadectwami poszukuje osady gospodyni. Oferty do Rozwoju pod „I. K.” 2184-5

Potrzebna zdolna do pracowni sukien Ogrodowa 28 sief 3 m. 4. 2853-2

Majster młynarski przyjmuje wszelkie roboty ciesielskie, żaliny parowe, wodne, wiatrak, domy i wszelkie roboty drewniane Rzgowska 80 Stoskowskiego. 2808-2

A kuszerka Pipkova przyjmuje zamówienia p. n miejscowych i przyjezdnych Piotrkowska 132 2847-14

Przybłąkał się pies duży rasy wilczej. Odebrać można u p Stanowskiego ul. Rzgowska 31 o g. 6 wiecz 2845-2

Potrzebna zdolna panna i podręczna ul. Gubernatorska 31 prawa ofcyna. 2841-2

Książki do nabożeństwa w kilkunastu odmianach są do nabycia w Biurze „Promień” Łódź Piotrkowska 81. Sprzedaż hurtowym odbiorcom. 2824-4

Prasowaczka poszukuje prasowania wszelkiej bielizny i zarazem reperacji, po domach prywatnych. Zgłaszać się Kilińskiego 39 m. 22 u Wasniewskich. 2815-2

Potrzebny chłopiec na posyłki A. Eger Sienkiewicza № 105 2814-2

Zagubione dokumenty

Sar Antoni zagubił paszport wydany w Łodzi. 2830-2

Kin Leonard zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 2838-3

Kupuje 614
placę 200 proc. drożej za brylanty, złoto, srebro i biżuterię zęby sztuczne, garderobę i szale czarne. Zachodnia 32 naprzeciw lembarda i p. L. Milich.

Motor gazowy

Deutz do studni, tania do sprzedania. Aleja Kościuszki 41 front i p. u p. Białezaka. (6001a)

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 800 mk., za tekstem 700 mk., zwozajne 350 mk., wśród drobnych 500 mk., nekrologi 700 mk., komunikaty 700 mk., za wiersz milimetryowy lub jego miejsce. 100 proc. drożej. Stronice przedtekstem dla ogłoszeń podzielona na 3 tany, za tekstem 1000 mk., najniższe ogłoszenia 800 mk. Ogłoszenia zamieszkoane 50 proc. drożej. Zagranioc dolozza się 50 proc. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka obo wiązuje już przyjęte od dnia zmiany bez urzędniego zawiadomienia. „Rozwój” można zamawiać w Zgierz u p. Lacha w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa. Tabełkowe i fantazyjne 50 proc. drożej.